

คู่มือเตรียมสอบ

เจ้าพนักงาน

ราชทัณฑ์

ปฏิบัติต่งงาน

(งานควบคุมผู้ต้องขังชายและอื่นๆ)

กรมราชทัณฑ์

ประกอบด้วย

ความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง (คะแนนเต็ม 200 คะแนน)
โดยวิธีการสอบข้อเขียนตามขอบเขตวิชาที่ใช้ในการสอบ ดังนี้

- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.2551 เฉพาะหมวด 6 หมวด 7 หมวด 8 หมวด 9 และหมวด 10
- พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 และกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้
- พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ.2482 และจรรยาบรรณข้าราชการราชทัณฑ์
- ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการควบคุมและปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง
- เหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับงานราชทัณฑ์ และนโยบายของกรมราชทัณฑ์

เปิดตำราวางจรรยา ทุกหน่วยงานสอบและตัวทางไปรษณีย์

ติดต่อ 02-3186868, 02-3141492

ศูนย์รวมคู่มือเตรียมสอบและแนวข้อสอบ มีวางจำหน่ายตามศูนย์หนังสือทั่วประเทศ

บริการจัดส่งพัสดุ หรือ ฟ้าส์ดาวนิโหลด www.thebestcenter.com

ติดต่อไลน์ Line ID : @thebestcenter หรือ Line ID : 0822151906

280.-

คู่มือสอบเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ปฏิบัติงาน
(งานควบคุมผู้ต้องขังชายและอื่น ๆ)
กรมราชทัณฑ์

รวบรวมและเรียบเรียงโดย.....

ฝ่ายวิชาการ สถาบัน THE BEST CENTER

ห้ามตัดต่อหรือคัดลอกส่วนใดส่วนหนึ่งของเนื้อหา

สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ราคา 280 บาท

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย

The Best Center InterGroup Co., Ltd.

บริษัท เดอะเบสท์ เซ็นเตอร์ อินเตอร์กรุป จำกัด

บริหารงานโดย ดร.สิงห์ทอง บัวชุมและอาจารย์จันทน์ บัวชุม (ติวเตอร์กึ่ง ย่าน ม. ราม)

เลขที่ 2145/7 ซอยรามคำแหง 43/1 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

โทรศัพท์.081-496-9907,0-2314-1492, 0-2318-6868 โทรสาร. 0-2718-6274 line id: @thebestcenter

www.thebestcenter.com หรือ www.facebook.com/bestcentergroup

คู่มือสอบ

เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ปฏิบัติงาน

(งานควบคุมผู้ต้องขังชายและอื่นๆ)

กรมราชทัณฑ์

ราคา 280 -.

คำนำ

สำหรับชุดคู่มือสอบตำแหน่งเจ้าพนักงานราชทัณฑ์ปฏิบัติงาน (งานควบคุมผู้ต้องขังชายและอื่นๆ) กรมราชทัณฑ์ เล่มนี้ ทางสถาบัน THE BEST CENTER และฝ่ายวิชาการของสถาบัน ได้เรียบเรียงขึ้น เพื่อให้ผู้สมัครสอบใช้สำหรับเตรียมสอบในการสอบแข่งขันในครั้งนี้

ทางสถาบัน THE BEST CENTER ได้เล็งเห็นความสำคัญจึงได้จัดทำหนังสือ เล่มนี้ขึ้นมา ภายในเล่มประกอบด้วยทุกส่วนที่กำหนดในการสอบ เจาะข้อสอบทุกส่วน พร้อมคำเฉลยอธิบาย มาจัดทำเป็นหนังสือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้ผู้สอบได้เตรียมตัวอ่านล่วงหน้า มีความพร้อมในการทำข้อสอบ

ท้ายนี้ คณะผู้จัดทำขอขอบคุณทางสถาบัน THE BEST CENTER ที่ได้ให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการจัดทำต้นฉบับ ทำให้หนังสือเล่มนี้สามารถสำเร็จขึ้นมาเป็นเล่มได้ พร้อมกันนี้คณะผู้จัดทำขอ น้อมรับข้อบกพร่องใดๆ อันเกิดขึ้นและยินดีรับฟังความคิดเห็นจากทุกๆท่าน เพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขอให้โชคดีในการสอบทุกท่าน

ฝ่ายวิชาการ

สถาบัน The Best Center

สารบัญ

➤ ความรู้เกี่ยวกับกรมราชทัณฑ์	1
➤ นโยบายอธิบดีกรมราชทัณฑ์ 2566	16
➤ เหตุการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวกับราชทัณฑ์	26
➤ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551	33
✦ แนวข้อสอบ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3. พ.ศ.2562	78
➤ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560	104
✦ แนวข้อสอบ พ.ร.บ.ราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560	124
➤ กฎกระทรวงการดำเนินการทางวินัยผู้ต้องขัง พ.ศ. 2563	128
➤ กฎกระทรวงกำหนดทรัพย์สินของผู้ต้องขังเป็นสิ่งของที่อนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เก็บรักษาไว้ในเรือนจำ พ.ศ. 2563	134
➤ กฎกระทรวงการส่งตัวผู้ต้องขังไปรักษาตัวนอกเรือนจำ พ.ศ. 2563	135
➤ กฎกระทรวงการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังซึ่งถูกล่วงละเมิดทางเพศ พ.ศ. 2563	139
➤ กฎกระทรวงกำหนดสถานที่คุมขัง พ.ศ. 2563	142
➤ กฎกระทรวงกำหนดระบบการจำแนกลักษณะของผู้ต้องขัง การควบคุมและการแยกคุมขัง และการย้ายผู้ต้องขัง พ.ศ. 2563	144
➤ กฎกระทรวงการร้องทุกข์ การยื่นเรื่องราวใด ๆ หรือการทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาของผู้ต้องขัง พ.ศ. 2563	148
➤ กฎกระทรวงกำหนดประเภท ชนิด และขนาดของเครื่องพันธนาการที่ใช้แก่ผู้ต้องขัง พ.ศ. 2563	150
➤ พระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช 2482	154
➤ ประกาศกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยจรรยาบรรณข้าราชการกรมราชทัณฑ์	158
➤ ข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยจรรยาข้าราชการราชทัณฑ์ พ.ศ.2552	159
✦ แนวข้อสอบ พ.ร.บ.วินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์และจรรยาบรรณ ชุดที่ 1.	161
✦ แนวข้อสอบ พ.ร.บ.วินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์และจรรยาบรรณ ชุดที่ 2.	163
➤ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539	166
✦ แนวข้อสอบ พ.ร.บ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3. พ.ศ. 2562	195
➤ มาตรการควบคุมผู้ต้องขังกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	200
➤ ความรู้เกี่ยวกับการให้การศึกษอบรม และฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง	206

➤ ความรู้ด้านการบริหารงานราชทัณฑ์	225
➤ หลักการพื้นฐานของการบริหารงานเรือนจำที่ดี	230
➤ การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังไทยตามแนวทางสิทธิมนุษยชนและมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง	234
➤ ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม	236
✦ แนวข้อสอบหลักการบริหารงานราชทัณฑ์	248
✦ แนวข้อสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง	251
✦ รวมแนวข้อสอบ	258
✦ แนวข้อสอบอาชญวิทยาและทัณฑวิทยา	281
✦ แนวข้อสอบความรู้ด้านกฎหมาย	285
✦ แนวข้อสอบพิเศษเกี่ยวกับกรมราชทัณฑ์ ถาม-ตอบ	293
➤ เทคนิคการสอบสัมภาษณ์	300

ความรู้เกี่ยวกับกรมราชทัณฑ์

➤ ประวัติกรมราชทัณฑ์

ประวัติความเป็นมาในการก่อตั้งหน่วยงาน

แต่เดิมมา การเรือนจำทั้งหลายในประเทศไทยได้แยกย้ายกันสังกัดอยู่ในกระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ มากมายหลายแห่ง เช่น คุก และตะรางในมณฑลกรุงเทพฯ ขึ้นอยู่ในสังกัดกระทรวงนครบาล ตะรางต่างๆ ในพระนคร สังกัดอยู่ในกระทรวง ทบวง กรมที่บังคับบัญชากิจการนั้น เช่น กรมมหาดไทย กรมพระกลาโหม กรมท่า กรมเมือง กรมวัง กรมนา กรมพระคลังมหาสมบัติ กรมพระธรรมการ กรมพระสุรัสวดี กรมแพ่ง กรมกองตระเวรซ้าย กรมกองตระเวรขวา กรมท่าซ้าย กรมพระคลังสาม กรมพระนครบาล การเรือนจำหัวเมืองชั้นนอก หัวเมืองฝ่ายเหนือขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทย หัวเมืองฝ่ายใต้ ขึ้นอยู่ในกระทรวงกลาโหม เป็นต้น

ตั้งกรมราชทัณฑ์ครั้งแรก สังกัดกระทรวงนครบาล

เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๕๘ ได้มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.๖) ให้รวมการคุกกองมหันตโทษ และลหุโทษ กับเรือนจำทั้งหลายที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะเรือนจำ ร.ศ. ๑๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๔) นั้น ขึ้นเป็นกรมหนึ่ง เรียกว่า “กรมราชทัณฑ์” มีอธิบดีผู้หนึ่งบังคับการกรมนี้ ขึ้นอยู่ในกระทรวงนครบาล ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงมีประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๔๕๘ แต่งตั้งมหาอำมาตย์ตรีพระยาชัยวิชิตวิศิษฎ์ธรรมธาดา (จำ ญ ป้อมเพชร) เป็นอธิบดีกรมราชทัณฑ์คนแรก และคนสุดท้ายในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เมื่อพ้นจากตำแหน่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์แล้วได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นมหาอำมาตย์เอก

กรมราชทัณฑ์ ย้ายไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม ครั้งแรก

ต่อมาวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๖๕ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า กรมราชทัณฑ์เป็นกรมที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับศาลยุติธรรม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนกรมราชทัณฑ์จากกระทรวงนครบาล ไปขึ้นกับกระทรวงยุติธรรมตั้งแต่นั้นมา

ยุบเลิกกรมราชทัณฑ์ เป็นแผนกราชทัณฑ์สังกัดกระทรวงยุติธรรม

เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร (ร.๗) ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกกรมราชทัณฑ์ ให้กองมหันตโทษและกองลหุโทษกับเรือนจำทั้งหลายทั่วราชอาณาจักร เป็นแผนกราชทัณฑ์ สังกัดสำนักปลัด ปลัดบัญชาการ กระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๘ เป็นต้นไป เหตุที่ยุบกรมราชทัณฑ์ ในพระราชปรารภว่า เนื่องจากกรมราชทัณฑ์จัดวางระเบียบและข้อบังคับไว้เรียบร้อยแล้ว จึงยุบเลิกกรมราชทัณฑ์ เพื่อประหยัดรายจ่าย ทั้งนี้เป็นเพราะสมัยนั้นเศรษฐกิจของประเทศกำลังตกต่ำ การเงินปั่นป่วนมาก งบประมาณรายได้ รายจ่ายไม่ได้ดุลยภาพกัน จึงจำเป็นต้องตัดรายจ่ายเท่าที่รัฐบาลในสมัยนั้น เห็นความสำคัญน้อยลงเสีย

ย้ายแผนกราชทัณฑ์ไปสังกัดกรมพลัมภัง กระทรวงมหาดไทย

ปี พ.ศ. ๒๔๖๘ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลเจ้าอยู่หัว เห็นสมควรจะยกการเรือนจำไปสังกัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อสะดวกในการบังคับบัญชาและควบคุม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนการ

เรือนจำจากกระทรวงยุติธรรมไปขึ้นกระทรวงมหาดไทย ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการยังมีอำนาจไปตรวจเรือนจำได้ตามระเบียบ ราชการราชทัณฑ์ส่วนกลางในสมัยนั้น คงมีฐานะเป็นเพียงแผนกหนึ่ง เรียกว่า แผนกราชทัณฑ์ สังกัดกรมพลัมภัง(กรมมหาดไทย) ซึ่งเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงมหาดไทย

ตั้งกรมราชทัณฑ์ ครั้งที่ ๒ สังกัดกระทรวงมหาดไทย

เมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดินจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นการปกครองแผ่นดิน ในระบอบประชาธิปไตยในปีพุทธศักราช ๒๔๗๕ แล้ว รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการราชทัณฑ์ว่าเป็นภารกิจของชาติบ้านเมืองอันสำคัญที่ควรจะได้มีการปรับปรุงในวาระเริ่มแรกอย่างหนึ่ง ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบกรมในกระทรวงมหาดไทย พุทธศักราช ๒๔๗๖ ยกฐานะแผนกราชทัณฑ์จากกรมพลัมภัง ขึ้นเป็นกรมราชทัณฑ์ในกระทรวงมหาดไทยตามเดิมอีกวาระหนึ่ง และให้นายพันเอกพระยาอุทธี อากเนย์ (สละเอมะศิริ) เป็นอธิบดีกรมราชทัณฑ์ สังกัดกระทรวงมหาดไทย คนแรกในระบอบประชาธิปไตย

กรมราชทัณฑ์ ย้ายไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๒

ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ รัฐบาลในสมัย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีนโยบายในการปฏิรูประบบราชการได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพระราชกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๕๕ ก. เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป มีผลทำให้กรมราชทัณฑ์ต้องย้ายสังกัดจากกระทรวงมหาดไทย ไปสังกัดกระทรวงยุติธรรมตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๕ ตอนที่ ๑๐๓ ก. เล่มที่ ๒ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ - ๒๕๖๓

➤ ตราสัญลักษณ์

พระยมเป็นเทพเจ้าแห่งยมโลกผู้ควบคุมผู้กระทำผิด

ทำหน้าที่ราชทัณฑ์ เป็นผู้มีอำนาจลงโทษมนุษย์เมื่อตายไปแล้ว พระหัตถ์ขวาทือขรรค์ พระหัตถ์ซ้ายถือ กงจักรประทับบนหลังราชสีห์ ตราพระยมทรงสิงห์ เริ่มใช้มาแต่สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถแห่งกรุงศรีอยุธยา กำหนดให้เป็นตราพระยมราช และในสมัยรัชกาลที่ ๕ ได้มีการสร้างตราพระยมทรงสิงห์ด้วยทองคำใช้เป็นตราประจำตำแหน่งกรมพระนครบาล พระราชทานแก่เจ้าพระยมราช ต่อมาใช้เป็นตราประจำตำแหน่งกรมพระนครบาล ซึ่งกรมราชทัณฑ์ (กรมนักโทษ) เป็นหน่วยงานในสังกัด และเมื่อพ.ศ. 2542 กรมราชทัณฑ์ได้แจ้งสำนักนายกรัฐมนตรีประกาศใช้ตราพระยมทรงสิงห์ เป็นเครื่องหมายของกรมราชทัณฑ์ เป็นต้นมา

➤ **วิสัยทัศน์ของกรมราชทัณฑ์**

“องค์กรสมรรถนะสูงด้านการควบคุมและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง แบบมีอาชีพ บูรณาการ มาตรฐาน และนวัตกรรม”

➤ **พันธกิจกรมราชทัณฑ์ มีดังนี้**

“ควบคุมและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง”

➤ **การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง**

หมายถึง กระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ต่อเนื่องนับจากที่ได้รับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำไปจนถึงปล่อยตัวผู้ต้องขัง จึงครอบคลุมถึงภารกิจในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทั้งในด้านการจัดบริการอบรมแก้ไขและการดูแลควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย และไม่หลบหนีภายใต้หลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2475 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนกฎกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาขั้นตอนและมาตรการในการควบคุมและการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้เป็น 3 ช่วงได้แก่

1. การรับตัวผู้ต้องขัง
2. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในขณะที่อยู่ในเรือนจำ
3. การปล่อยตัวผู้ต้องขัง ซึ่งให้หมายรวมถึงในกรณีที่ผู้ต้องขังเสียชีวิต

➤ **ผู้บริหารกรมราชทัณฑ์**

นายอายุตม์ สินธพพันธุ์

อธิบดีกรมราชทัณฑ์

E-mail :ayuth@correct.go.th

เบอร์ :02-967-3334

➤ ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม โดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กร พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม ให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริต และสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอก ได้อย่างปกติโดยสังคมให้การยอมรับ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการ ตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักราชวิทยาลัยและหลักทัณฑ์วิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุม หรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม

(๔) พัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน วิธีการปฏิบัติและการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ในระหว่างที่ถูกควบคุมตัว เพื่อรอการตรวจพิสูจน์ในสถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์ ตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรมหรือตามที่ รัฐมนตรีหรือ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

กฎกระทรวง

แบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์

กระทรวงยุติธรรม

พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อ ๒ ให้กรมราชทัณฑ์ มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุมและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม โดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กรพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแล ตามหน้าที่และอำนาจของกรม ให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำความผิดซ้ำ ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริต และสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติโดยสังคมให้การยอมรับ โดยให้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแล ตามหน้าที่และอำนาจของกรม ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักอาญาวิทยา และหลักทัณฑวิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับการสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม

(๔) พัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน วิธีการปฏิบัติ และการปฏิบัติ ต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ในระหว่างที่ถูกควบคุมตัวเพื่อรอการตรวจพิสูจน์ในสถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์ ตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรมหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ข้อ ๓ ให้แบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

- (๑) สำนักงานเลขานุการกรม
- (๒) กองกฎหมาย
- (๓) กองทัณฑปฏิบัติ
- (๔) กองทัณฑวิทยา
- (๕) กองบริการทางการแพทย์
- (๖) กองบริหารการคลัง
- (๗) กองบริหารทรัพยากรบุคคล
- (๘) กองพัฒนาพฤตินิสัย
- (๙) กองมาตรฐานการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์
- (๑๐) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
- (๑๑) ทัณฑสถาน ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๒) เรือนจำกลาง ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๓) เรือนจำพิเศษ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๔) สถานกักกัน ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๕) สถานกักขัง ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๑๖) สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์

ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

- (๑) เรือนจำจังหวัด ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด
- (๒) เรือนจำอำเภอ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๔ ในกรมราชทัณฑ์ ให้มีกลุ่มตรวจสอบภายใน เพื่อทำหน้าที่หลักในการตรวจสอบการดำเนินงานภายในกรม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของกรม รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่ออธิบดี โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของกรม
- (๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ

มอบหมาย

ข้อ ๕ ในกรมราชทัณฑ์ ให้มีกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร เพื่อทำหน้าที่หลักในการพัฒนาการบริหารของกรมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ มีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รับผิดชอบงานขึ้นตรงต่ออธิบดี โดยมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่อธิบดีเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการภายในกรม
- (๒) ติดตาม ประเมินผล และจัดทำรายงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการภายในกรม
- (๓) ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบราชการร่วมกับหน่วยงานกลางต่าง ๆ และหน่วยงานภายในกรม

(๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๖ สำนักงานเลขานุการกรม มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการทั่วไปของกรมและราชการอื่นที่มีได้แยกให้เป็นหน้าที่ของกองหรือส่วนราชการใดโดยเฉพาะ หน้าที่และอำนาจดังกล่าวให้รวมถึง

- (๑) ปฏิบัติงานสารบรรณของกรม
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยความสะดวกและงานเลขานุการของกรม
- (๓) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม ความรู้ ความก้าวหน้า และผลงานของกรม
- (๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๗ กองกฎหมาย มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ดำเนินการด้านกฎหมายตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- (๒) ดำเนินการเกี่ยวกับงานนิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบแพ่งและอาญา ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกรม
- (๓) ดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินเพื่อประโยชน์ในกิจการของกรม รวมทั้งการจัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายเรือนจำ ทัณฑสถาน สถานกักกัน และสถานกักขัง
- (๔) ดำเนินการเกี่ยวกับงานจัดทำร่างกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่ง รวมทั้งตรวจสอบ ศึกษา และวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนะให้มีการพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๘ กองทัณฑปฏิบัติ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) กำหนดรูปแบบ มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานด้านทัณฑปฏิบัติ แก่ผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม ทั้งการจัดทำทะเบียนประวัติ การจำแนกลักษณะ การให้ออกทำงานนอกเรือนจำ งานสาธารณชนนอกเรือนจำ การย้าย การเลื่อน การลดชั้น การลา การขอพระราชทานอภัยโทษ การลดวันต้องโทษจำคุก การพักการลงโทษ และการลงโทษทางวินัย

(๒) กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา แนะนำการดำเนินงาน ติดตามและประเมินผล การดำเนินงานด้านทัณฑ์ปฏิบัติของเรือนจำให้เป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน

(๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๙ กองทัณฑวิทยา มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดรูปแบบ มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการด้านการควบคุมผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับระบบเสริมความมั่นคงของเรือนจำ

(๒) จัดทำแผนเกี่ยวกับการป้องกันภัยพิบัติและระงับเหตุร้าย รวมทั้งการปฏิบัติการพิเศษ ในการจับกุม ตรวจค้น และระงับการก่อเหตุร้ายในเรือนจำ

(๓) ดำเนินการเกี่ยวกับมาตรการในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชาวต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญาที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของกรม ติดต่อและประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ ด้านความช่วยเหลือและความร่วมมือในด้านการราชทัณฑ์ รวมทั้งการประชุมและการเจรจาตามที่ได้รับมอบหมาย

(๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๐ กองบริการทางการแพทย์ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์ พัฒนาแนวทางการปฏิบัติ ควบคุม กำกับ สนับสนุน และติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านการแพทย์ สาธารณสุข สุขากิจบาล และอนามัยสิ่งแวดล้อมในเรือนจำ

(๒) ศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ การบำบัด การรักษา และการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังป่วย และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม

(๓) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๑ กองบริหารการคลัง มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การงบประมาณ การพัสดุ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของกรม

(๒) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๒ กองบริหารทรัพยากรบุคคล มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระบบงานและบริหารทรัพยากรบุคคลของกรม รวมทั้งงานสวัสดิการ ยกเว้นการฝึกอบรม

(๒) ดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยและพัฒนาระบบคุณธรรมแก่บุคลากรของกรม

(ก) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๓ กองพัฒนาพฤตินิสัย มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดรูปแบบ มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการด้านการพัฒนา การแก้ไข และการฟื้นฟูพฤตินิสัยให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม

(๒) พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง เด็กในความดูแลของผู้ต้องขังที่ติดเข้ามาในเรือนจำ และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม ทั้งการจัดสวัสดิการ การให้การสงเคราะห์ การพัฒนาจิตใจ และการจัดการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

(๓) กำหนดแผนงานและโครงการ รวมทั้งกำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล การฝึกวิชาชีพและการพัฒนาฝีมือแรงงานของผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม

(๔) กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัว ทั้งผู้ต้องขังที่ปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขและผู้ต้องขังที่ปล่อยตัวกรณีครบกำหนดโทษ รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ต้องขังที่จะปล่อยตัว

(๕) กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านการแก้ไข ฟื้นฟู และพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามหน้าที่และอำนาจของกรม

(๖) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนหรือความร่วมมือเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรม

(๗) ประสานงาน ส่งเสริม และสนับสนุน รวมทั้งกำกับดูแลการดำเนินการโครงการในพระราชดำริและโครงการในพระดำริ ทั้งในด้านการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขัง และการติดตามช่วยเหลือผู้ต้องขังหลังพ้นโทษตามหน้าที่และอำนาจของกรม

(๘) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๔ กองมาตรฐานการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อพัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน และวิธีการดำเนินงานด้านการควบคุมตัวผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ในระหว่างการควบคุมตัวเพื่อรอการตรวจพิสูจน์ ตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๒) กำหนดรูปแบบ มาตรการ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน และวิธีการดำเนินงานด้านทัณฑปฏิบัติ ในส่วนของการจัดทำทะเบียนประวัติ การจำแนกคัดกรองเพื่อการควบคุม และการลงโทษทางวินัยของผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ในระหว่างการตรวจพิสูจน์ ตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๓) กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อการเตรียมความพร้อมผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ ก่อนส่งตัวเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการบำบัดฟื้นฟู

(๔) จัดทำแผนงานและโครงการ รวมทั้งกำกับ ดูแล ให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานการควบคุมตัวผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๕ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะการกำหนดนโยบาย รวมทั้งจัดทำและประสานแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการของกรมให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนแม่บทของกระทรวง

(๒) วิเคราะห์และจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนของแผนงานโครงการตามแผนปฏิบัติการของกรม และร่วมกับกองบริหารการคลังในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงาน

(๓) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนงานโครงการของหน่วยงาน

(๔) กำหนดแนวทางและระเบียบในการจัดระบบการสำรวจผู้ต้องราชทัณฑ์

(๕) ศึกษา วิเคราะห์ กำหนดแนวทาง และพัฒนาระบบงานคอมพิวเตอร์และระบบฐานข้อมูลเพื่อการประสานเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๖ ทัณฑสถาน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมผู้ต้องขังที่แยกประเภทแล้วตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์

(๒) ดำเนินการทางทัณฑปฏิบัติแก่ผู้ต้องขัง

(๓) จัดการศึกษา อบรม พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการทำงานและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง

(๕) จัดสวัสดิการ ให้การสงเคราะห์ และพัฒนาสุขภาพอนามัยแก่ผู้ต้องขัง รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการสุขภาพ

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๗ เรือนจำกลาง มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมนักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษซึ่งอยู่ในอำนาจการควบคุมตามที่กำหนด ผู้ต้องขังอุกฉกรรจ์ และผู้ต้องขังอื่น ๆ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย

(๒) ดำเนินการทางทัณฑปฏิบัติแก่ผู้ต้องขัง

(๓) จัดการศึกษา อบรม พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการทำงานและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง

(๕) จัดสวัสดิการ ให้การสงเคราะห์ และพัฒนาสุขภาพอนามัยแก่ผู้ต้องขัง รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการสุขภาพ

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๘ เรือนจำพิเศษ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมผู้ต้องขังซึ่งเป็นคนฝาก ผู้ต้องขังระหว่างคดีในเขตอำนาจศาลที่เรือนจำตั้งอยู่ และนักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษซึ่งอยู่ในอำนาจการควบคุมตามที่กำหนด

(๒) ดำเนินการทางทัณฑปฏิบัติแก่ผู้ต้องขัง

(๓) จัดการศึกษา อบรม พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการทำงานและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง

(๕) จัดสวัสดิการ ให้การสงเคราะห์ และพัฒนาสุขภาพอนามัยแก่ผู้ต้องขัง รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการสุขภาพ

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๑๙ สถานกักกัน มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมผู้ถูกกักกัน ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญา

(๒) ดำเนินการทางทัณฑปฏิบัติแก่ผู้ถูกกักกัน

(๓) จัดการศึกษา อบรม พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพแก่ผู้ถูกกักกัน

(๔) จัดสวัสดิการ ให้การสงเคราะห์ และพัฒนาสุขภาพอนามัยแก่ผู้ถูกกักกัน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการสุขภาพ

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๐ สถานกักขัง มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมผู้ต้องกักขังตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักขังตามประมวลกฎหมายอาญา

(๒) ดำเนินการทางทัณฑปฏิบัติแก่ผู้ต้องกักขัง

(๓) จัดการศึกษา อบรม พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง
(๔) จัดสวัสดิการ ให้การสงเคราะห์ และพัฒนาสุขภาพอนามัยแก่ผู้ต้องขัง รวมทั้ง
ดำเนินการเกี่ยวกับการสุขภาพ

(๕) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ
มอบหมาย

ข้อ ๒๑ สถาบันพัฒนาข้าราชการราชทัณฑ์ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรของกรม รวมทั้งบุคคลภายนอก
ที่เกี่ยวข้อง

(๒) จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากร

(๓) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางวิชาการด้านอาญาวิทยาและทัณฑวิทยา

(๔) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ
มอบหมาย

ข้อ ๒๒ เรือนจำจังหวัด มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมผู้ต้องขังซึ่งเป็นคนฝาก ผู้ต้องขังระหว่างคดีในเขตอำนาจศาลที่เรือนจำตั้งอยู่
และนักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษซึ่งอยู่ในอำนาจการควบคุมตามที่กำหนด

(๒) ดำเนินการทางทัณฑปฏิบัติแก่ผู้ต้องขัง

(๓) จัดการศึกษา อบรม พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการทำงานและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง

(๕) จัดสวัสดิการ ให้การสงเคราะห์ และพัฒนาสุขภาพอนามัยแก่ผู้ต้องขัง รวมทั้งดำเนินการ
เกี่ยวกับการสุขภาพ

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ
มอบหมาย

ข้อ ๒๓ เรือนจำอำเภอ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมผู้ต้องขังซึ่งเป็นคนฝาก ผู้ต้องขังระหว่างคดีในเขตอำนาจศาลที่เรือนจำตั้งอยู่
และนักโทษเด็ดขาดที่มีกำหนดโทษซึ่งอยู่ในอำนาจการควบคุมตามที่กำหนด

(๒) ดำเนินการทางทัณฑปฏิบัติแก่ผู้ต้องขัง

(๓) จัดการศึกษา อบรม พัฒนา ปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรม และฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง

(๔) ดำเนินการเกี่ยวกับการทำงานและการใช้แรงงานผู้ต้องขัง

(๕) จัดสวัสดิการ ให้การสงเคราะห์ และพัฒนาสุขภาพอนามัยแก่ผู้ต้องขัง รวมทั้ง
ดำเนินการเกี่ยวกับการสุขภาพ

(๖) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับ
มอบหมาย

ข้อ ๒๔ ประกาศกระทรวงยุติธรรม เรื่อง การกำหนดส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปจนกว่าจะมีประกาศตามข้อ ๓ ก. ราชการบริหารส่วนกลาง (๑๑) (๑๒) (๑๓) (๑๔) หรือ (๑๕) และ ข. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี ใช้บังคับ

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๑
พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการ และหน้าที่และอำนาจของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้น และเหมาะสมกับสภาพของงานที่เปลี่ยนแปลงไป อันจะทำให้การปฏิบัติภารกิจตามหน้าที่และอำนาจมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

➤ ลักษณะงานพิเศษของงานราชทัณฑ์

เป็นงานที่ต้องปฏิบัติตลอด 24 ชั่วโมงอย่างต่อเนื่อง

กรมราชทัณฑ์ได้รับอนุมัติกรอบอัตรากำลังในการปฏิบัติงานเฉพาะเวลาราชการเพียงวันละ 8 ชั่วโมง ซึ่งเป็นกรอบอัตรากำลังขั้นต่ำที่สุดที่สามารถจะปฏิบัติงานได้ ส่วนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการอีกวันละ 16 ชั่วโมง และในวันหยุดราชการการราชทัณฑ์ต้องสับเปลี่ยนหมุนเวียนข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเวลาราชการปกติ ทุกตำแหน่งมาเข้าเวรยามรักษาการณ์ทำให้ข้าราชการเรือนจำ/ทัณฑสถาน ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างตราครุฑว่า ข้าราชการอื่น จึงก่อให้เกิดความเบื่อหน่ายเสียขวัญไม่มีเวลาให้กับครอบครัวอย่างพอเพียง

เป็นงานที่ต้องปฏิบัติทันทีไม่สามารถปฏิเสธหรือผ่อนผันปฏิบัติในเวลาต่อมา

ภารกิจหลักที่สำคัญประการแรกของกรมราชทัณฑ์คือการควบคุมผู้ต้องขังไม่ให้หลบหนี กรมราชทัณฑ์ไม่อาจปฏิเสธการรับตัวผู้ต้องขังไว้ในความควบคุมได้แม้เรือนจำจะมีอัตรากำลังหรือสถานที่ควบคุมไม่เพียงพอก็ตาม ประกอบกับการควบคุมหรือการปล่อยตัวผู้ต้องขังจะต้องทำในทันทีที่ได้รับหมายศาลหรือคำสั่งตามกฎหมาย จะผ่อนผันไปดำเนินการในวันอื่นไม่ได้ ข้าราชการเรือนจำจึงต้องปฏิบัติงานให้เสร็จสิ้นโดยพลันแม้ว่าจะเลยเวลาราชการหรือขาดแคลนอัตรากำลังก็ตาม ทำให้ข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันต้องรับภาระหนักและเกิดความกดดันสูง

เป็นงานที่ต้องปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและต้องอาศัยความละเอียดถี่ถ้วนและถูกต้องแม่นยำ จะเกิดความผิดพลาดไม่ได้

การรับหมายศาล การรับ-ปล่อย-ตรวจค้นตัวผู้ต้องขังการคำนวณวันพ้นโทษ/การลดวันต้องโทษและการดำเนินงานด้านอื่นๆเช่นการประหารชีวิตนักโทษเด็ดขาดเป็นงานที่ต้องปฏิบัติอย่างรอบคอบจะผิดพลาดไม่ได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้ความชำนาญการและประสบการณ์เฉพาะทาง

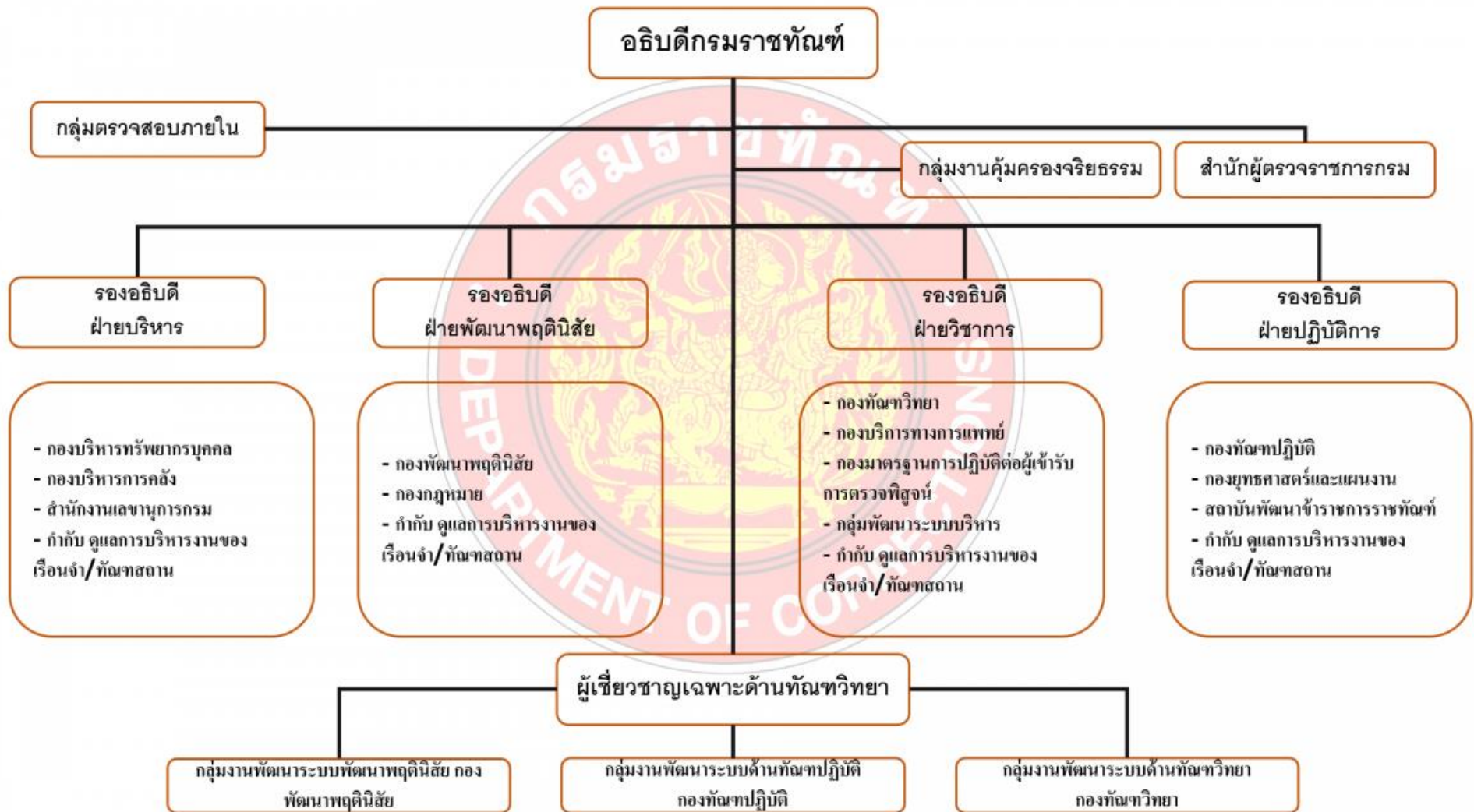
เป็นงานที่มีความยากมาก โดยเฉพาะงานด้านการแก้ไขผู้ต้องขังให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีของสังคม
การแก้ไขพัฒนาผู้ต้องขังที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ร้ายโดยสันดานเป็นงานที่ยากยิ่งเนื่องจากผู้กระทำผิดส่วนใหญ่
สะสมพฤติกรรมความคิดและจิตสำนึกในทางที่ไม่ถูกต้องเป็นระยะเวลายาวนานเป็นบุคคลที่มีสภาพจิตผิดปกติ คือ
ด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบน ดังนั้นงานด้านการอบรมแก้ไข พัฒนาพฤตินิสัยเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรม
ผู้ต้องขังให้เป็นปกติเหมือนบุคคลทั่วไป จึงเป็นงานที่ถือได้ว่ามีความยากมากเป็นพิเศษ

เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ เป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อนต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมาย
หลายฉบับเช่นพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกัน ตามประมวล
กฎหมายอาญา พ.ศ.2510 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.
2506 ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ.2478 รวมทั้งการปฏิบัติ
ตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้ององค์การ
สหประชาชาติ ตามความเหมาะสมและงบประมาณที่ได้รับ นอกจากนี้ยังต้องติดต่อประสานงานกับองค์การ
ระหว่างประเทศ หน่วยงานต่างประเทศ สถานทูต สถานกงสุล ตลอดจนองค์กรเอกชนและส่วนราชการอื่นๆ

เป็นงานที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและปลอดภัยของสังคม

ลักษณะงานของกรมราชทัณฑ์ หากการปฏิบัติหน้าที่เกิดความบกพร่องหรือเกิดความผิดพลาดขึ้น เช่น
ผู้ต้องขังแหกหักหลบหนีปล่อยผู้ต้องขังผิดตัวหรือระบบแก้ไขผู้ต้องขังไม่มีประสิทธิภาพ ผู้ต้องขังกลับไปกระทำ
ผิดสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการยุติธรรม ความ
สงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสังคม

➤ นโยบายอธิบดีกรมราชทัณฑ์ 2566

ทิศทางการบริหารงานราชทัณฑ์ในอนาคต
ของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ (ดร. आयुตม์ สนิธพพันธุ์)

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ถือเป็นปีที่ ๓ ที่ได้ขับเคลื่อนและกำหนดทิศทางการบริหารกรมราชทัณฑ์ หลังจากที่ได้นำองค์การดำเนินไปภายใต้แนวคิด Quick Win ๔ ด้าน และ Next Normal ๕ ด้าน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ และ ๒๕๖๕ ตามลำดับ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ “Quick Win ๔ ด้าน”	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ “Next Normal ๕ ด้าน”
๑. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้เป็นมาตรฐาน	๑. การบริหารสถานการณืการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-๑๙)
๒. การแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ	๒. การแก้ไขปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ
๓. การพัฒนาองค์กรให้ทันสมัยและโปร่งใส	๓. การพัฒนาคุณภาพชีวิตเจ้าหน้าที่และผู้ต้องขัง
๔. การกลับคืนสู่สังคมและติดตามผู้พ้นโทษ	๔. การใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล
	๕. การต่อต้านและป้องกันการทุจริต

จากการที่ได้ทบทวนและประเมินผลนโยบายของทั้ง ๒ ปีที่ผ่านมา พบว่าหลายด้านได้ดำเนินการจนประสบผลสำเร็จ เริ่มเป็นระบบและเห็นผลเป็นรูปธรรม ในขณะที่บางด้านแม้จะทำได้ในระดับที่น่าพอใจ แต่ก็ยังมีความจำเป็นที่ต้องผลักดันให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงบางเรื่องแม้เป็นเรื่องสำคัญ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ อันเนื่องมาจากสถานการณ์และข้อจำกัดต่างๆ ดังนั้น ในอนาคตข้างหน้าจึงอยากกำหนดทิศทางการบริหารงานราชทัณฑ์ ด้วยแนวคิด “เหลียวหลังแลไกลสู่อนาคตราชทัณฑ์” เพื่อช่วยเกิดฐานรากสำคัญในการเอื้อและสนับสนุนการพัฒนากรมราชทัณฑ์ให้ยั่งยืนต่อไปในภายภาคหน้า ซึ่งประกอบด้วย ๖ พื้นฐาน หรือ ๖ เสาหลักสู่อนาคตราชทัณฑ์ (Key Foundations) ดังนี้

- หลักที่ ๑ การขับเคลื่อนโครงการพระราชทานและโครงการอันเกี่ยวเนื่องกับพระบรมวงศานุวงศ์
- หลักที่ ๒ การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามมาตรฐานสากล
- หลักที่ ๓ การปรับปรุงระบบทัณฑปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับหลักทัณฑวิทยา
- หลักที่ ๔ การสร้างความโปร่งใสโดยยึดหลักคุณธรรมและธรรมาภิบาล
- หลักที่ ๕ การสร้างขวัญกำลังใจบุคลากรเจ้าหน้าที่
- หลักที่ ๖ การส่งต่อผู้พ้นโทษและลดการกระทำผิดซ้ำ

พร้อมกันนี้ เพื่อให้ผู้บริหารงานเรือนจำทัณฑสถาน และเจ้าหน้าที่สามารถเข้าใจและเห็นภาพการวางรากฐาน ๖ หลักข้างต้นได้ดียิ่งขึ้น จึงได้กำหนดตัวอย่างแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งจะนำมาใช้ในการประเมินผลเพื่อดูประสิทธิภาพการทำงานของผู้บัญชาการเรือนจำและผู้อำนวยการทัณฑสถานทุกท่าน ประกอบการพิจารณาแต่งตั้งในตำแหน่งและหน่วยงานที่เหมาะสม โดยเฉพาะผู้บริหารที่สามารถพัฒนาหน่วยงานให้เห็นผลเป็นที่ประจักษ์

หลักที่ ๑ การขับเคลื่อนโครงการพระราชทานและโครงการอันเกี่ยวเนื่องกับพระบรมวงศานุวงศ์

พื้นฐานแรกคือ การถวายงานเพื่อขับเคลื่อนโครงการพระราชทานและโครงการอันเกี่ยวเนื่องกับพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์อย่างสุดกำลังความสามารถ ตั้งแต่โครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดีเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โครงการพระราชทานในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง กรมราชทัณฑ์ โครงการห้องสมุดพร้อมปัญญา โครงการ TO BE NUMBER ONE โครงการคืนคนสุขภาพดีสู่สังคม ไปจนถึงโครงการกำลังใจในพระดำริฯ ซึ่งทุกพระองค์ทรงมีพระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้ต่อกรมราชทัณฑ์ ดังนั้น ผู้บัญชาการเรือนจำและผู้อำนวยการทัณฑสถานต้องใส่ใจและให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก อย่าให้มีข้อบกพร่องเป็นอันขาด

สำหรับสิ่งที่อยากให้นโยบายเป็นพิเศษ คือ เรื่องผู้ต้องขังจิตเวช โดยเฉพาะการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว และการส่งต่อผู้ต้องขังกลุ่มนี้กลับคืนสู่สังคม ซึ่งในปีโครงการราชทัณฑ์ปันสุข ทำความดีเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จะมุ่งดูประเด็นนี้มาก ตลอดจนเรื่องอาหารผู้ต้องขัง ต้องดูแลตั้งแต่การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจรับเพื่อให้ได้ปริมาณและคุณภาพตามสัญญาที่ระบุไว้ การประกอบและปรุงอาหาร ไปจนถึงการจัดเลี้ยง

แนวทางการดำเนินงาน		หน่วยงานหลัก
๑.๑	การผ่านเกณฑ์การประกวดเรือนจำและทัณฑสถานดีเด่นตามโครงการราชทัณฑ์ปันสุขฯ	- เรือนจำและทัณฑสถาน - กองพัฒนาพฤตินิสัย - กองบริการทางการแพทย์
๑.๒	การกำกับติดตามการดำเนินงานพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำตามโครงการราชทัณฑ์ปันสุขฯ	
๑.๓	การจัดมุมสุขภาพราชทัณฑ์ปันสุข	
๑.๔	การรายงานและระบบส่งต่อผู้ต้องขังจิตเวชกลับคืนสู่สังคม	
๑.๕	การดูแลตรวจสอบคุณภาพอาหารผู้ต้องขัง	
๑.๖	การรายงานผลการติดตามผู้ผ่านอบรมโครงการพระราชทานฯ โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง กรมราชทัณฑ์	
๑.๗	การบันทึกข้อมูลผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำที่ผ่านการอบรมโครงการพระราชทานฯ โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง กรมราชทัณฑ์	
๑.๘	การบริหารจัดการและดูแลรักษาห้องสมุดพร้อมปัญญา	
๑.๙	การผ่านเกณฑ์การประเมินศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโครงการกำลังใจในพระดำริฯ	
๑.๑๐	ผลการประกวดผลงานชมรม TO BE NUMBER ONE	

หลักที่ ๒ การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามมาตรฐานสากล

พื้นฐานต่อมาที่เน้นย้ำมาโดยตลอด คือ การขับเคลื่อนภารกิจของกรมราชทัณฑ์ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานสากลและยกระดับให้มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมผู้ต้องขังมิให้แหกหักหลบหนี ก่อจลาจลหรือลักลอบนำสิ่งของต้องห้ามเข้าสู่เรือนจำ การเพิ่มระบบความมั่นคงของเรือนจำ การมีมาตรการควบคุมผู้ต้องขังที่มีประสิทธิภาพ การดูแลผู้ต้องขังให้มีคุณภาพชีวิต สภาพความเป็นอยู่ที่สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่ละเมิดสิทธิ ไม่รีดไถทรมผู้ต้องขัง ตลอดจนการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้สามารถเปลี่ยนแปลงตนเองไปในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนาและการพัฒนาจิตใจ และการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อส่งต่อผู้ก้าวพลาดให้สามารถกลับคืนสู่สังคมโดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ

ดังนั้น เจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องรู้จักและเข้าใจมาตรฐานสากลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานราชทัณฑ์ อาทิ ข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำแห่งสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังฉบับปรับปรุง (ข้อกำหนดแมนเดลา) และข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำและมาตรการที่มีไม่การคุมขังสำหรับผู้กระทำผิดหญิง (ข้อกำหนดกรุงเทพ) เพื่อให้สามารถนำมาใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเป็นมืออาชีพ นอกจากนี้ ยังช่วยสนับสนุนให้เกิดการยอมรับในประสิทธิภาพการทำงาน ส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร โดยเฉพาะสังคมและประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อกรมราชทัณฑ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ผู้บัญชาการเรือนจำและผู้อำนวยการทัณฑสถานต้องสามารถอธิบายและชี้แนะแนวทางการดำเนินงานตามข้อกำหนดและมาตรฐานสากลดังกล่าวให้เจ้าหน้าที่เข้าใจได้ด้วย

แนวทางการดำเนินงาน		หน่วยงานหลัก
๒.๑	การผ่านเกณฑ์การประเมินข้อกำหนดแมนเดลา	- เรือนจำและทัณฑสถาน - กองทัณฑวิทยา - กองพัฒนาพฤตินิสัย - กองทัณฑปฏิบัติ - กองบริการทางการแพทย์ - กลุ่มงานจริยธรรมกรมราชทัณฑ์
๒.๒	การผ่านเกณฑ์การประเมินข้อกำหนดกรุงเทพ (กรณีมีผู้ต้องขังหญิง)	
๒.๓	จำนวนผู้ต้องขังเสียชีวิต (ทั้งตามธรรมชาติและผิดธรรมชาติ)	
๒.๔	จำนวนการเกิดเหตุหลบหนีของผู้ต้องขัง	
๒.๕	จำนวนเหตุการณ์จลาจล หรือก่อเหตุร้าย/ความไม่สงบ	
๒.๖	การดูแลรักษาระบบความมั่นคงของเรือนจำ	
๒.๗	การดูแลรักษาความสะอาด เป็นระเบียบสวยงามของเรือนจำ	
๒.๘	จำนวนการจับกุมตรวจค้นเรือนจำแล้วพบสิ่งของต้องห้าม	
๒.๙	จำนวนและร้อยละของผู้ต้องขังที่เกินอัตราความจุ ๑.๖ ตร.ม. ต่อคน	
๒.๑๐	จำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขัง	
๒.๑๑	จำนวนโปรแกรมกิจกรรมการบำบัดและแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องขัง	
๒.๑๒	จำนวนผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโปรแกรมกิจกรรมการบำบัด แก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย	
๒.๑๓	การผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานความโปร่งใส ๕ ด้าน	
๒.๑๔	การผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานเรือนจำ ๑๐ ด้าน	

หลักที่ ๓ การปรับปรุงระบบทัณฑปฏิบัติ ให้สอดคล้องกับหลักทัณฑวิทยา

ระบบทัณฑปฏิบัติบางอย่างสมควรได้รับการปรับปรุง เนื่องจากเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นมาพร้อมๆ กับพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ฉบับก่อนโดยไม่ได้ปรับเปลี่ยนกระบวนการให้เป็นไปตามหลักการพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ หลักทัณฑวิทยา และกระบวนการยุติธรรมที่พัฒนาไปตามยุคสมัย นอกจากนี้ ดังที่ทราบกันดีว่าในบึงบอระเพ็ดที่ผ่านมา นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการถึงกรมราชทัณฑ์โดยตรงเกี่ยวกับกระบวนการทัณฑปฏิบัติหลายประการ โดยเฉพาะการปรับปรุงกระบวนการจัดชั้นและเลื่อนชั้นนักโทษ การให้ความสำคัญกับพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสำนึกผิดชอบชั่วดี การให้หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินพฤติกรรมของผู้ต้องขัง ซึ่งล้วนเจตนาต้องการให้กรมราชทัณฑ์พัฒนากระบวนการทัณฑปฏิบัติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัดกุม รอบคอบ โปร่งใส มิให้เกิดเป็นข้อวิพากษ์วิจารณ์ขึ้นในสังคมเหมือนอย่างที่ผ่านมา

โดยกระบวนการแรกที่มีความสำคัญมาก คือ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อให้สามารถทราบภูมิหลัง และประเมินปัจจัยความเสี่ยงต่างๆ ของผู้ต้องขังทุกรายได้อย่างครบถ้วนรอบด้าน และใช้ประโยชน์ ทั้งในการควบคุมดูแลและแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมเสียให้เกิดผลสำเร็จ ทั้งนี้ ต้องพยายามประสานความร่วมมือ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถดูสำเนาคำพิพากษาของผู้ต้องขังประกอบการดำเนินการ ทางทัณฑ์ปฏิบัติต่อไป

แนวทางการดำเนินงาน		หน่วยงานหลัก
๓.๑	จำนวน/ร้อยละผู้ต้องขังที่ได้รับการจำแนกลักษณะภายใน ๓๐ วัน ภายหลังรับตัว	<ul style="list-style-type: none"> - เรือนจำและทัณฑสถาน - กองทัณฑ์ปฏิบัติ - กองทัณฑวิทยา - กองพัฒนาพฤติกรรมเสีย - กองกฎหมาย
๓.๒	จำนวน/ร้อยละการเลื่อนชั้น-ลดชั้นผู้ต้องขังครบถ้วนถูกต้อง	
๓.๓	การกำหนดแนวทางการย้ายผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับประเภทเรือนจำ	
๓.๔	การศึกษาแนวทางกำหนดสิทธิประโยชน์ให้สอดคล้องกับลักษณะ พฤติการณ์การกระทำผิดของผู้ต้องขัง	
๓.๕	การมีผู้แทนจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาร่วมในการประเมิน พฤติกรรมผู้ต้องขัง	
๓.๖	การแก้ไขกฎกระทรวงและระเบียบที่เกี่ยวข้อง	
๓.๗	การกำหนด พิจารณาและทบทวนกิจกรรมชี้วัดเฉพาะ (Performance Criteria) และ ปัจจัยเชิงบวก หรือ กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ของผู้ต้องขังสำหรับการประเมินเพื่อปรับชั้น	

หลักที่ ๔ การสร้างความโปร่งใสโดยยึดหลักคุณธรรมและธรรมาภิบาล

หลักความโปร่งใส พร้อมรับการตรวจสอบจากทุกฝ่ายในกระบวนการทำงานยังคงต้องอย่างต่อเนื่อง เพราะงานเรือนจำเกือบทั้งหมดทำในที่ปิด ซึ่งคนทั่วไปไม่สามารถมองเห็นได้ ทำให้บางครั้งสังคมเกิดความเคลือบแคลงสงสัย ทั้งนี้ รากฐานที่ขาดไม่ได้เลยสำหรับการทำงานทุกยุคสมัยของกรมราชทัณฑ์ คือ การยึดมั่น ในหลักธรรมาภิบาล ตั้งแต่หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และหลักความคุ้มค่า ที่สำคัญคือ การแสวงหาผลประโยชน์ใดๆ ที่มีขอบ เป็นสิ่งที่ยอมรับ ไม่ได้เป็นอันขาด เจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ทุกคนต้องรักเกียรติและศักดิ์ศรีทั้งของตนเองและองค์กร ซึ่งกลุ่มคน ที่สามารถช่วยสะท้อนมุมมองได้ดี คือ ญาติของผู้ต้องขัง และบุคคลที่มาติดต่อราชการที่เรือนจำ ว่าหน่วยงาน มีความโปร่งใสและปฏิบัติหน้าที่ตามหลักธรรมาภิบาลได้ดีเพียงใด

สำหรับประเด็นนี้ มีตัวอย่างผลสำเร็จที่น่าชื่นชมและภาคภูมิใจ คือ การที่กรมราชทัณฑ์ได้รับคะแนน ITA (การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ) สูงเป็นลำดับที่ ๒ ของประเทศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ถ้ามีความตั้งใจจริง ก็จะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ ดังนั้น จึงอยากให้รักษามาตรฐาน เช่นนี้ไว้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และการยอมรับให้เกิดขึ้นในสังคม

แนวทางการดำเนินงาน		หน่วยงานหลัก
๔.๑	จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ถูกลงโทษทางวินัยจากกรณีการทุจริตและประพฤติมิชอบ	<ul style="list-style-type: none"> - เรือนจำและทัณฑสถาน - กลุ่มงานจริยธรรมกรมราชทัณฑ์
๔.๒	การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและหลักธรรมาภิบาลให้แก่เจ้าหน้าที่	
๔.๓	การประชาสัมพันธ์ช่องทาง การร้องเรียน/แจ้งเบาะแสการทุจริต ของเจ้าหน้าที่ให้ประชาชนและญาติผู้ต้องขังได้รับทราบ	

๔.๔	คะแนน ITA ของกรมราชทัณฑ์ที่ได้รับการประเมินในอันดับต้นๆ ของกระทรวง	- สำนักงานเลขานุการกรม - สำนักผู้ตรวจราชการกรม
๔.๕	การเพิ่มช่องทางร้องเรียน/แจ้งเบาะแสการทุจริตของเจ้าหน้าที่	

หลักที่ ๕ การสร้างขวัญกำลังใจบุคลากรเจ้าหน้าที่

สิ่งที่ทราบกันดีว่างานราชทัณฑ์เป็นงานที่ตรากตรำ ไม่น่าอภิรมย์ และมีความเสี่ยงอันตรายมากกว่าข้าราชการพลเรือนหน่วยอื่น ทำให้เกิดปัญหาในการดึงดูดและคงรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้วยเหตุนี้ จึงต้องมุ่งเน้นผลักดันโครงการกิจกรรมที่สร้างขวัญกำลังใจให้เกิดขึ้น เช่น การสร้างความสมดุลในชีวิตการทำงาน การจัดกิจกรรมบรรเทาความเครียดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมการทำงานในเรือนจำ การส่งเสริมการออมเงินและลดภาระหนี้สิน รวมไปถึงการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้กับทั้งเจ้าหน้าที่และครอบครัว การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอๆ การกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพให้ชัดเจน ส่งเสริมคนดี คนเก่งที่ตั้งใจทำงานให้เจริญก้าวหน้า แต่งตั้งโยกย้ายโดยยึดหลักคุณธรรมเป็นสำคัญ

ในปีนี้จะยังคงพยายามจัดสรรงบประมาณมาซ่อมแซมปรับปรุงบ้านพักข้าราชการเช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา ซึ่งเชื่อว่า หากเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีขวัญกำลังใจที่ดี จะรักองค์กร เกิดความสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และร่วมกันปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาทางราชทัณฑ์ให้เกิดขึ้นได้ไม่ยาก

แนวทางการดำเนินงาน		หน่วยงานหลัก
๕.๑	การจัดสวัสดิการเพิ่มเติมให้เจ้าหน้าที่	- เรือนจำและทัณฑสถาน - กองบริหารทรัพยากรบุคคล - สถาบันพัฒนาข้าราชการ ราชทัณฑ์
๕.๒	การจัดมอบรางวัลให้แก่เจ้าหน้าที่บุคลากรต้นแบบของหน่วยงาน	
๕.๓	การจัดกิจกรรมสร้างความสมดุลนอกจากชีวิตการทำงาน	
๕.๔	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการออมเงิน ลดหนี้สิน	
๕.๕	การมอบทุนการศึกษาให้แก่ครอบครัวเจ้าหน้าที่	
๕.๖	การส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ และเพิ่มสมรรถนะ	
๕.๗	การมอบเงินหรือสิ่งของช่วยเหลือเจ้าหน้าที่และครอบครัว	
๕.๘	จำนวนการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษา การให้คำแนะนำแก่เจ้าหน้าที่	
๕.๙	การจัดสำรวจความคิดเห็น/ประเมินผลความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ต่อหน่วยงาน	

หลักที่ ๖ การส่งต่อผู้พ้นโทษและลดการกระทำผิดซ้ำ

รากฐานสุดท้ายที่สำคัญ คือ การดำเนินงานเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อส่งต่อผู้พ้นโทษให้สามารถกลับคืนสู่สังคมได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน โดยไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ดังที่เคยกำหนดเป็นนโยบายเน้นหนัก Quick Win ด้านที่ ๔ และถือเป็นภารกิจที่ต้องผลักดันอย่างต่อเนื่องหลังจากที่กรมราชทัณฑ์ได้เริ่มก่อตั้งศูนย์ประสานงานและส่งเสริมการมีงานทำ หรือ ศูนย์ C.A.R.E เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้ผู้พ้นโทษมีอาชีพ มีงานทำภายหลังพ้นโทษ สามารถช่วยเหลือตนเอง ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม ปัจจัยหลักประการหนึ่ง คือ การแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายภายนอกเข้ามาร่วมช่วยเหลือ และเตรียมความพร้อมให้ผู้พ้นโทษ ไม่ว่าจะเป็นด้านอาชีพ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว ฯลฯ

ซึ่งนอกจากเกิดประโยชน์โดยตรงกับผู้พ้นโทษที่ได้รับความช่วยเหลือแล้ว ยังถือเป็นการช่วยบ่มเพาะวัฒนธรรมการให้ออกาสผู้ลี้ภัยพลัดให้ได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ๓ ปีหลังจากที่ผ่านมามีอัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำภายในระยะเวลา ๑ ปี มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ ๑๕ เหลือเพียงประมาณร้อยละ ๑๔ และ ๑๓ ตามลำดับ ถือเป็นการแสดงให้เห็นถึงทิศทางที่ถูกต้องในความพยายามมุ่งให้ความช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้พ้นโทษ

แนวทางการดำเนินงาน		หน่วยงานหลัก
๖.๑	ผลการดำเนินงานของศูนย์ C.A.R.E	- เรือนจำและทัณฑสถาน - กองพัฒนาพฤตินิสัย
๖.๒	จำนวน/อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ปล่อยตัวออกจากเรือนจำ	
๖.๓	จำนวนผู้พ้นโทษที่มีงานทำ/เรียนหนังสือ/มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง	
๖.๔	จำนวนผู้เข้าใช้บริการศูนย์ C.A.R.E	
๖.๕	จำนวนภาคีเครือข่ายภายนอกที่เข้ามาช่วยส่งต่อผู้พ้นโทษ	
๖.๖	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการให้ออกาส/การยอมรับผู้พ้นโทษ	
๖.๗	การมอบเงินทุนในการประกอบอาชีพให้ผู้พ้นโทษ	

ถ้าในช่วงเวลา ๑๒ เดือนข้างหน้า สามารถดำเนินการวางรากฐานทั้ง ๖ ด้านนี้ได้อย่างมั่นคง เชื่อว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่มาทำหน้าที่ขับเคลื่อนกรมราชทัณฑ์ต่อไปในอนาคต เนื่องจากมีกรอบในการทำงานขับเคลื่อนกรมราชทัณฑ์อย่างเป็นระบบ อีกทั้งสามารถนำไปต่อยอดและพัฒนาองค์กรได้ภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว

“6 เสาหลักสู่นาคตราชทัณฑ์”

KEY FOUNDATIONS

หลักที่
1

การขับเคลื่อน
โครงการพระราชทาน

- ผ่านเกณฑ์การประกวดเรือนจำดีเด่นตามโครงการราชทัณฑ์ป็นสุขฯ
- การกำกับติดตามการดำเนินงานพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขตามโครงการราชทัณฑ์ป็นสุขฯ
- การจัดมุมสุขภาพราชทัณฑ์ป็นสุข
- การบันทึกข้อมูลผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำที่ผ่านการอบรมโครงการพระราชทานฯ โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง กรมราชทัณฑ์

- การดูแลและส่งต่อผู้ต้องขังจิตเวช
- การดูแลคุณภาพอาหารผู้ต้องขัง
- การรายงานผลการติดตามผู้ผ่านอบรมโครงการพระราชทานฯ โคกหนองนาแห่งน้ำใจและความหวัง กรมราชทัณฑ์
- การบริหารจัดการและดูแลรักษาห้องสมุดพร้อมปัญญา
- การผ่านเกณฑ์การประเมินศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โครงการกำลังใจในพระดำริฯ
- ผลการประกวดผลงานชมรม TO BE NUMBER ONE

“6 เสาหลักสู่นาคตราชทัณฑ์”

KEY FOUNDATIONS

หลักที่
2

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง
ตามมาตรฐานสากล

- ผ่านเกณฑ์การประเมินข้อกำหนดแมนเดลา/ข้อกำหนดกรุงเทพ
- จำนวนผู้ต้องขังเสียชีวิต
- จำนวนการหลบหนี + ก่อจลาจล
- จำนวนการจู่โจมตรวจค้น + พบสิ่งของต้องห้าม
- ดูแลระบบเสริมความมั่นคง
- จำนวนผู้ต้องขังไม่เกิน 1.6 ตร.ม. ต่อคน

- การพัฒนาเรือนจำ
- เรือนจำสะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย
- จำนวนเรื่องร้องเรียนสภาพความเป็นอยู่
- จำนวนโปรแกรมการบำบัด พื้นฟู แก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย
- จำนวนผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโปรแกรม/กิจกรรม
- ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานต่างๆ

“6 เสาหลักสู่อานาตราชทัณฑ์”

KEY FOUNDATIONS

การปรับปรุงระบบทัณฑ์ปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักทัณฑ์วิทยา

- จำนวนผู้ต้องขังที่ได้รับการจำแนกลักษณะภายใน 30 วันภายหลังจากรับตัว
- จำนวนการเลื่อนชั้น - ลดชั้นผู้ต้องขังครบถ้วนถูกต้อง
- การแก้ไขกฎกระทรวงและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- การศึกษาแนวทางกำหนดสิทธิประโยชน์ให้สอดคล้องกับลักษณะพฤติการณ์การกระทำของผู้ต้องขัง
- การกำหนดแนวทางการย้ายผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับประเภทเรือนจำ
- การกำหนด พิจารณาและทบทวนกิจกรรมชีวิตเฉพาะ และ ปัจจัยเชิงบวกสำหรับการประเมินเพื่อปรับชั้น

“6 เสาหลักสู่อานาตราชทัณฑ์”

KEY FOUNDATIONS

การสร้างโปร่งใสโดยยึดหลักคุณธรรมและธรรมาภิบาล

- จำนวนและร้อยละเจ้าหน้าที่ที่ถูกลงโทษทางวินัยจากกรณีการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- การประชาสัมพันธ์ช่องทางร้องเรียน
- การเพิ่มช่องทางร้องเรียน/แจ้งเบาะแสการทุจริต
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและหลักธรรมาภิบาลให้แก่เจ้าหน้าที่
- คะแนน ITA อันดับต้นๆ ของกระทรวง

“6 เสาหลักสู่อานาตราชทัณฑ์”

KEY FOUNDATIONS

หลักที่
5

การสร้างขวัญกำลังใจ
บุคลากรเจ้าหน้าที่

- การจัดสวัสดิการเพิ่มเติมให้เจ้าหน้าที่
- การสร้างความสมดุล
นอกจากชีวิตการทำงาน
- การส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมการฝึกอบรม
- การมอบทุนการศึกษา
ให้แก่ครอบครัวเจ้าหน้าที่
- การจัดกิจกรรมให้คำปรึกษา
- การมอบรางวัลบุคลากรต้นแบบ
- การมอบเงิน/สิ่งของช่วยเหลือ
- การจัดสำรวจความพึงพอใจ
- ส่งเสริมการออมเงินและลดภาระหนี้สิน
- พุดคุยสอบถามปัญหาผู้ได้บังคับบัญชา

“6 เสาหลักสู่อานาตราชทัณฑ์”

KEY FOUNDATIONS

หลักที่
6

การส่งต่อผู้พ้นโทษ
และลดการกระทำผิดซ้ำ

- ผลการดำเนินงานของศูนย์ C.A.R.E
- การกระทำผิดซ้ำของผู้ที่ปล่อยตัว
ออกจากเรือนจำ
- จำนวนผู้พ้นโทษที่มีงานทำ
- จำนวนผู้เข้าใช้บริการศูนย์ C.A.R.E
- จำนวนภาคีเครือข่ายที่เข้ามาช่วย
- การจัดกิจกรรมส่งเสริมการให้โอกาสผู้พ้นโทษ
- การมอบเงินทุนในการประกอบอาชีพ
ให้ผู้พ้นโทษ